

Datum: 18-10-2023

Volnummer: 2023-2024/04

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Vlaanderen is straf in jeugd- en kinderrechtenbeleid maar het kan nog straffer

Op 19 oktober 2023 buigt de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media zich over het ontwerp van decreet over het jeugd- en kinderrechtenbeleid en de ondersteuning van het jeugdwerk¹. De Commissie vroeg om een beknopt advies van het Kinderrechtencommissariaat bij het ontwerp van decreet. Het Kinderrechtencommissariaat maakte geen deel uit van het voorafgaand formeel overleg met de jeugdwerksector. Wel deelden we tijdens reflectiemomenten en overleg met het kabinet van de Vlaamse minister van Jeugd en de administratie onze suggesties voor het decreet.

Het Kinderrechtencommissariaat schaart zich achter het ontwerp van decreet. Wel stellen we een aantal amendementen voor, gebaseerd op eerder advies en memoranda van het Kinderrechtencommissariaat en General Comment n°5, *General measures of implementation of the Convention on the Rights of the Child*, van het VN-Kinderrechtencomité²

Decreet drukt terecht sterk geloof uit in het jeugdwerk

Vlaanderen drukt in dit decreet terecht een sterk geloof uit in de kracht van het jeugdwerk. Kinderen en jongeren kunnen rekenen op vrijetijdsorganisaties die samen met hen activiteiten organiseren, en dit met aandacht voor gelijke kansen, het behoud en bescherming van de integriteit van kinderen en jongeren, en het tegemoetkomen aan de preferentiële rechten van kinderen en jongeren met een beperking en kinderen en jongeren die opgroeien in een maatschappelijke kwetsbare positie. Het decreet ondersteunt het recht op vrije tijd, vereniging, participatie, informatie, media, cultuurbeleving van kinderen en jongeren in Vlaanderen en Brussel. Vlaanderen zet in op projectsubsidies om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen en behoeften van kinderen en jongeren. Het decreet garandeert de participatie van kinderen en jongeren aan het beleid met een Vlaamse jeugdraad en lokale jeugdraden.

Kinderrechten vinden vertaling in verschillende kinderrechteninstrumenten

Het decreet stelt dat kinderrechten het ethisch en wettelijk kader zijn van het Vlaamse jeugd- en kinderrechtenbeleid. Het onderschrijven van het kinderrechtenverdrag is een algemene subsidievoorwaarde. Vlaanderen subsidieert organisaties die kinderen en jongeren informeren over kinderrechten en een vereniging die inzet op kinderrechteninformatie, wetenschappelijke onderzoek rond kinderrechten en alternatieve rapportering aan het VN-Kinderrechtencomité. Er zijn aanspreekpunten jeugd- en kinderrechtenbeleid. Er zijn JoKERS.

---

¹ [Ontwerp van decreet 1792 \(2022-2023\) nr.1 | Vlaams Parlement](#)

² COMMITTEE ON THE RIGHTS OF THE CHILD, GENERAL COMMENT No. 5 (2003), General measures of implementation of the Convention on the Rights of the Child,

Er is horizontaal en verticaal overleg. Vlaanderen subsidieert projecten om het Vlaamse jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan uit te voeren.

De kinderrechteninstrumenten kunnen nog straffer

In vergelijking met andere landen is Vlaanderen één van de beste leerlingen als het over kinderrechteninstrumenten gaat. Het Kinderrechtencommissariaat waardeert dat Vlaanderen zijn kinderrechteninstrumenten blijft ter harte nemen. Wel kan het nog straffer. Het decreet schiet te kort op een aantal essentiële elementen. We stellen een aantal amendementen voor om de bescherming van kinderrechten in Vlaanderen in nog betere banen te leiden.

We missen een hoofdstuk ‘Kinderrechten monitoren’ dat duidt hoe Vlaanderen de monitoring van kinderrechten blijvend garandeert, en hoe Vlaanderen aan de slag gaat met de vastgestelde resultaten van de monitoring. Nochtans zette Vlaanderen met kinderrechtenmonitor 2.0., die zeer binnenkort wordt voorgesteld, duidelijke stappen in die richting³.

Ga voor meer prioritaire transversale doelstellingen in het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan

Amendeer **artikel 4, eerste lid**

Vervang ‘*minimaal drie en maximaal vijf prioritaire, transversale doelstellingen*’, door ‘*minimaal vijf prioritaire transversale doelstellingen*’.

In het Kinderrechtenverdrag staan 54 artikelen. 41 zijn eigenlijke rechten waarvoor, net als voor de 5 prioriteiten, een integraal beleid nodig is.

Garandeer een mogelijkheid om extra prioritaire transversale doelstellingen toe te voegen

We vragen om in het **vierde lid van artikel 4** het blauw-cursief zinsdeel toe te voegen.

De Vlaamse Regering bezorgt een tussentijds rapport over de uitvoering van het Vlaamse jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan, vermeld in het eerste en tweede lid, na het tweede jaar van uitvoering, en formuleert, indien nodig, extra prioritaire transversale doelstellingen in het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan.

Het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan mag geen statisch plan zijn. Het VN-Kinderrechtencomité pleit voor een regelmatige review van kinderrechtenbeleidsplannen en aanpassing wanneer kinderrechten teveel onder spanning komen te staan. De laatste jaren kwam Vlaanderen meermaals voor grote uitdagingen te staan met grote gevolgen voor de rechten van kinderen en jongeren. We misten een aanpassing van het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan, dat voor ons decretaal garant staat voor een integrale en geïntegreerde aanpak.

Ter aanvulling van de hierboven geformuleerde bezorgdheid, vragen we ook een aanpassing van het **eerste lid van artikel 41**.

De Vlaamse Regering kan jaarlijks een of meer oproepen lanceren om vernieuwende projecten om de prioritaire transversale doelstelling en, indien nodig, de extra prioritaire transversale doelstellingen in het Vlaamse jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan, vermeld in artikel 4, uit te voeren, en om de beleidsnota Jeugd en de beleids- en begrotingstoelichtingen Jeugd uit te voeren ...

Vergeet de proactieve aanpak van de aanspreekpunten jeugd en kinderrechten niet

De taken van de aanspreekpunten jeugd- en kinderrechtenbeleid in artikel 6 worden vooral reactief en administratief ingevuld. Aanspreekpunten horen ook proactief kinderrechten en het belang van kinderen en jongeren binnen de eigen entiteit onder de aandacht te brengen. Met reflector 2.0 zette Vlaanderen stappen in de richting van een proactieve aanpak. We vragen om deze sensibiliserende rol als een zesde taak aan **artikel 6** toe te voegen.

³ <https://www.vlaanderen.be/cjm/nl/agenda/voorstelling-reflector-20-en-kinderrechtenmonitor-20>.

6° binnen hun departement of agentschap kinderrechten en het belang van kinderen en jongeren onder de aandacht brengen

Ga voor een JoKER, inclusief mening van kinderen

Het effect van beleidsbeslissingen op het leven van kinderen en jongeren en hun rechten moet vooraf in kaart worden gebracht, en achteraf worden geëvalueerd, gemonitord, stelt het VN-Kinderrechtencomité. Het Europees Netwerk van Kinderombudspersonen en zijn jongerenwerking pleiten voor effectrapporten die gebaseerd zijn op onderzoek, recente statistieken en de mening van kinderen en volwassenen⁴. We vragen om een **vierde punt aan artikel 7** over de JoKER toe te voegen.

4° de beschrijving van de effecten en de alternatieven is gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek en de mening van kinderen en volwassenen

We missen kinderrechteninstrumenten op lokaal niveau

Vlaanderen decentraliseerde bevoegdheden die raken aan het leven van kinderen en jongeren en hun rechten. Daarvoor krijgen lokale besturen extra middelen. Neemt de lokale overheid bevoegdheden over, dan moet het lokale beleid aan de standaarden van het kinderrechtenverdrag voldoen, stelt het VN-Kinderrechtencomité. Beslist de overheid om bevoegdheden te decentraliseren, dan betekent dit niet dat de overheid niet meer verantwoordelijk is voor kinderrechten, vervolledigt het Comité.

Zorg dat Vlaanderen zijn verantwoordelijkheid kan opnemen

Vlaanderen neemt in het decreet zijn verantwoordelijkheid op voor het recht op participatie van kinderen en jongeren aan het lokale beleid. Het decreet legt lokale jeugdramen op. Een zelfde engagement ten aanzien van de andere kinderrechten missen we in het decreet. We missen bepalingen in het decreet die het voor Vlaanderen mogelijk maken om zijn verantwoordelijkheid ten aanzien van alle kinderenrechten op lokaal niveau op te nemen, zoals monitoring van kinderrechten.

Expliciteer de lokale verantwoordelijkheid voor kinderrechten

We vinden in het decreet geen duidelijke explicitering van de verantwoordelijkheid die lokale besturen horen te dragen ten aanzien van kinderrechten. Er wordt gesproken over lokaal jeugdbeleid, niet over lokaal jeugd- en kinderrechtenbeleid. Lokaal jeugdbeleid wordt niet gedefinieerd. We vragen om 'lokaal jeugdbeleid' door 'lokaal jeugd- en kinderrechtenbeleid' in het decreet te vervangen, of voeg aan de begrippenlijst in **artikel 3**, het begrip 'lokaal jeugdbeleid' toe en geef het dezelfde invulling als het 'jeugd- en kinderrechtenbeleid'.

19° lokaal jeugdbeleid: de integrale en geïntegreerde visie en de daarop gebaseerde systematische en planmatige maatregelen van een lokaal bestuur die een waarneembaar effect beogen op de jeugd, met bijzondere aandacht voor de kinderrechten, als ethisch en wettelijk kader

Voorzie voldoende middelen om de ambities van het decreet waar te maken

Het decreet drukt terecht een sterk geloof uit in de kracht van het jeugdwerk. Organisaties zetten zich bijna dagelijks in om vrijetijdsactiviteiten voor kinderen en jongeren te organiseren. Het decreet verzekert deze organisaties van subsidies. We hopen dat Vlaanderen voldoende middelen vrij maakt om de ambitie in het decreet te realiseren en om het recht op vrije tijd, vereniging, participatie, informatie, media, cultuurbeleving aan alle kinderen en jongeren te garanderen.

⁴ European Network of Ombudspersons for Children, Position Statement on 'Child Rights Impact Assessment (CRIA)', November 2020, <https://enoc.eu/wp-content/uploads/2020/11/ENOC-2020-Position-Statement-on-CRIA-FV-1.pdf>